

Van Gol Naar Beter
Molensteeg 17
5151AA Drunen
Tel: 06-2009.7494

van GOL naar Beter

Stichting Federatie Behoudt de Langstraatspoorbruggen (FBL)
Dr. Donker Curtiusstraat 17
5142 BA Waalwijk
WWW.langstraatspoorbruggen.nl

Behoud Buurtschap de Melie / Het Vlijmens Lint
Meliestraat 43,
5251EG Vlijmen
info@hetvlijmenslint.nl
www.hetvlijmenslint.nl

Natuur- en Milieuvereniging gemeente Heusden
p/a Copernicuslaan 4
5251ZC Vlijmen
info@natuurenmilieuheusden.nl
www.natuurenmilieuheusden.nl

Drunen, 13 maart 2022

betreft:

**het 'vuile-grond-probleem' binnen GOL en de oplossing daarvan
vuile grond Lips scheepsschroevenfabriek**

De GEMEENTELIJKE NOTA BODEMBEHEER Heusden

- wijzigingsvoorstel d.d. september 2021
- voorstel tot nieuwe nota bodembeheer d.d. 15 februari 2022

Aan:

Het College van B & W gemeente Heusden t.a.v. Wethouder M. Van der Poel
De Gemeenteraad van Heusden

Gedeputeerde Staten van Noord Brabant t.a.v. Gedeputeerde de heer H.A.G. Ronnes
Provinciale Staten van Noord Brabant

Geacht College van Heusden, geachte heer van der Poel,
Geachte leden van de Gemeenteraad van Heusden,

Geacht college van Gedeputeerde Staten t.a.v. Gedeputeerde de heer H.A.G. Ronnes,
Geachte leden van Provinciale Staten,

Probleem van sterk vervuilde grond

De gemeente Heusden en GOL zitten met een vuile-grond-probleem.

Binnen GOL moet +/- 110.000 m³ grond worden afgegraven met kwaliteitsklasse 'industrie'. Het gaat hier onder meer om grond afkomstig van de voor 332 meter af te graven oude spoordijk (Halve Zolenpad) in de Baardwijkse Overlaat. Hoewel de precieze gehalten van verontreiniging ons, ondanks herhaald vragen, nog niet bekend zijn, is duidelijk dat het gaat om stevig vervuilde grond met zware metalen, polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), minerale olie, PCB.

Deze grond kan nu niet binnen dit project worden verwerkt. Zij moet worden afgevoerd. Daaraan zijn hoge kosten verbonden. Als het Brabants Dagblad wethouder van der Poel juist citeert zou het gaan om een bedrag van 4,5 miljoen euro. Op ons verzoek om uitsplitsing van dat bedrag ontvingen wij geen reactie. Het gaat in ieder geval om een heel fors bedrag en dat is lastig, te meer daar de GOL-kosten al zo uit de hand lopen en nog uit de hand zullen blijven lopen.

Daarnaast is er bij de sanering van het voormalige Lips terrein in Drunen sterk vervuilde grond vrijgekomen, waarvoor de gemeente nog een oplossing moet vinden. Die grond van de voormalige scheepsschroevenfabriek ligt thans opgeslagen op een terrein met bodemfunctieklasse 'industrie'. Ook hiervan willen wij graag de vervuilingsgraad/inhoud weten. Met die grond zit Heusden ook in haar maag.

Oplossingsmogelijkheden

1. het gemeentebestuur stelt voor: een nieuwe c.q. gewijzigde Nota Bodembeheer

Het gemeentebestuur koestert de wens om de vervuilde grond binnen de regio 'te verwerken'. Binnen de regio kan met vervuilde grond kan worden geschoven. De kwaliteit van de bodem mag dan plaatselijk (licht) verslechteren als de totale kwaliteit van de bodem in de regio maar niet verslechtert. Daardoor zou het mogelijk zijn een lichte verslechtering op lokaal niveau toe te staan.

Met deze gedachte als uitgangspunt wil het bestuur haar vuile-grond-probleem oplossen door de vervuilde grond binnen GOL te gaan gebruiken bij de nieuwe randwegen en de op- en afritten van de A59.

Omdat deze oplossing in strijd is met de huidige Nota Bodembeheer heeft de gemeente een wijziging van deze Nota opgesteld en ter inzage gelegd.

- a. Afgelopen september werd daarvoor door de Raad een 2e wijziging van de Nota Bodembeheer aangenomen, waarin wordt bepaald dat 'de van GOL vrijkomende grond mag worden verwerkt in de nieuwe GOL-randwegen én op- en afritten A59'.

Naar aanleiding van hiertegen ingediende zienswijzen, wil het gemeentebestuur een andere optie overwegen:

- b. Afgelopen februari opperde het bestuur de mogelijkheid van een geheel nieuwe Nota Bodembeheer.
Gebruik makend van art. 63 van Besluit Bodemkwaliteit -dat geldt voor grote hoeveelheden ernstig vervuilde grond- krijgt de gemeente de mogelijkheid vervuilde grond te deponeren binnen de gemeente op bodems, die op een te maken bodemfunctieklassenkaart (art. 55) worden aangeduid als 'industrie'. De nieuwe 'GOL-wegen' gaan vallen in die klasse 'industrie', waarvoor vervolgens zeer hoge maximale vervuilingswaarden worden vastgesteld.
Niet alleen de vervuilde grond van de af te graven Spoordijk kunnen dan worden gebruikt, maar ook de zeer ernstig vervuilde 'Lips-gronden'.

2. Ons voorstel: **het niet afgraven van 332 meter oude spoordijk!**

Omdat de hiervoor onder 1. gestelde oplossingsrichtingen strijdig zijn met het Besluit Bodemkwaliteit (waarover later meer) stellen ondergetekenden deze oplossing voor:

- a. die vele miljoenen Euro's bespaart (alleen al de kosten voor brug en afgraving schatten wij op 8,5 miljoen euro);
- b. die geen cultuur vernietigt;
- c. die de regio niet onnodig verder vervuult (verspreiding van vervuiling is wel degelijk algehele verslechtering);
- d. die niet nog eens 4,5 miljoen euro aan sanering kost;
- e. die procedures bij de rechter bespaart, waardoor ook veel tijd wordt bespaard;
- f. die het GOL-project stukken aantrekkelijker en voor de gebruikers en bewoners heel wat bruikbaar maakt. Immers: op een beschutte mooie dijk fietsen is stukken aantrekkelijker dan in de wind, te midden van geluid met lelijk zicht op een auto-verkeersknooppunt.
Let wel: om fietsverkeer te stimuleren is hier een Fietsnelroute voorzien; dan moet je juist fietsers verleiden om die route te nemen!

Opmerkingen m.b.t de onder 1. a en b. gemelde voorstellen.

- a. De gedachte dat het mogelijk is om een lichte verslechtering op lokaal niveau toe te staan en daarmee de totale kwaliteit van de bodem niet te verslechteren is een drogreden (een nog groter oppervlak wordt dan óók vervuild).
- b. In dit geval wordt ook nog eens heel sterk vervuilde 'Lips-grond', nu opgeslagen op een industrietrein, verplaatst naar landbouw/natuurgebied. Elders in het land leidde dit tot tientallen miljoenen euro's aan schadeclaims van boeren. Door uitspoeling kan slootwater, drinkwater voor vee, worden verontreinigd. Dit geldt zowel in de Baardwijkse overlaat als in de polder oostelijk van Vlijmen.
- c. De opties 1.a. en 1. b. zijn strijdig met de artikelen 7 en 37 van Besluit Bodemkwaliteit, die bepalen dat het verboden is om grond te gebruiken als je kunt weten of had kunnen weten dat dat nadelige gevolgen voor een oppervlaktewaterlichaam heeft of kan hebben; Onderzoeksrapporten/adviesbureaus zullen wellicht naar die 'schone' uitkomst willen toeschrijven, maar vervuiling kun je niet 'zeker' uitsluiten omdat die grond (ondanks allerlei dure maatregelen) niet geïsoleerd en geïmmobiliseerd zal blijven van bodem, oppervlaktewater en grondwater: verontreiniging is zeer denkbaar.
- d. In het GOL-achtergrondrapport 'Natuur' staat over de 'beweeglijkheid' van het water in de GOL-regio:
Vanaf maaiveld (NAP 1 á 2 m) tot een niveau van globaal NAP 0 m is de bodem opgebouwd uit fijn zand, de deklaag. Hier is sprake van een verticale grondwaterstroming. Onder deze laag bevindt zich een goed doorlatend zandpakket waar met name horizontale grondwaterstroming optreedt, het eerste waterafvoerende pakket. In gebieden waar de stijghoogte hoger is dan de grondwaterstand, zoals nabij de brug over het Drongelens kanaal, zal sprake zijn van een opwaartse stroming van het grondwater (kwel). In gebieden waar de stijghoogte lager is dan de grondwaterstand is sprake van infiltratie. Het grondwater stroomt in noordelijke richting. De inrichting en het beheer van Natuurnetwerk Nederland zijn gericht op o.m. de ontwikkeling van gezonde goed functionerende ecosystemen. Dat houdt in dat de watercondities in deze gebieden op orde moeten zijn. Er zijn in het plangebied beschermde gebieden waterhuishouding, zoals het Drongelens kanaal met aan weerszijden ook haar oevers.
- e. Bij optie 1.b. wil het bestuur gebruik maken van art. 63 besluit bodemkwaliteit om vervuilde grond te gebruiken op een bodem met functieklaas 'industrie', waaronder ook de GOL-wegen gaan vallen. De gemeente wil het uitlogen van vervuiling voorkomen. Dat is kostbaar, lijkt mooi, maar is niet haalbaar.

De hier bedoelde bodems genieten echter ook de bescherming van de 'groenblauwe mantel', hebben in wezen tevens de functieklassen 'landbouw/natuur'.

Aangezien voor de gebruiksmogelijkheden van toe te passen grond altijd rekening moet worden gehouden met de strengste normen, geldt hier de 'groenblauwe mantel'-norm.

Vervuilmogelijkheden op grond van gemeld artikel 63 bieden hier dan ook geen uitweg. Zie ook hierna onder g.

- f. De GOL-gronden waarop de infrastructuur wordt aangelegd, hebben veelal de dubbelbestemming 'verkeer' en 'groenblauwe mantel', wat betekent dat het gebied in principe (en niet voor niets) wordt beschermd als 'groenblauwe mantel', (artikel 6 Verordening Ruimte Noord Brabant, (VR)) waarin dan een weg is toegestaan. Het is wat idioot om dan zo'n weg met vervuilde grond te gaan ondersteunen in een ten behoeve van natuur beschermd gebied.

De bodem binnen een 'groenblauwe mantel' moet voldoen aan de criteria van de 'groenblauwe mantel' en dus bestemd zijn voor behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van het watersysteem en de ecologische en landschappelijke waarden: daarbij past helemaal geen vervuiling en/of een groter vervuilmogelijkheidsrisico. Gevoelige bestemmingen moeten worden beschermd door uitsluitend 'schone' grond toe te laten.

Op korte afstand van zowel de aansluiting in de Baardwijkse Overlaat als de aansluiting Vlijmen Oost liggen gebieden die onderdeel uitmaken van het Natuurnetwerk Brabant (NNB).

Daarnaast liggen direct aansluitend aan beide aansluitingen ecologische verbindingzones (EVZ).

Doelsoorten van deze EVZ zijn voor een groot deel watergebonden dieren. Zo zijn doelsoorten van de EVZ bij Vlijmen Oost o.a. beekdalsoorten (bever en otter), amfibieën en vogels (moerasvogels). Voor de EVZ langs het Drongelens kanaal zijn de doelsoorten o.a. kamsalamander en otter.

Voor het functioneren van de EVZ met deze doelsoorten in gedachten is het van groot belang dat er sprake is van een goede waterkwaliteit. Dit komt in het geding indien direct aansluitend op deze gebieden aansluitingen worden gerealiseerd waarbij gebruik wordt gemaakt van sterk verontreinigde grond.

- g. Het open gebied oostelijk van Vlijmen wordt nu al gedeeltelijk (later uit te breiden) bestemd voor waterberging, derhalve functionerend als oppervlaktewaterlichaam als bedoeld in de Waterwet. Voor de Baardwijkse Overlaat ligt die functie mogelijk ook in het verschiet. Die functie verdraagt zich niet met daar opgeslagen vervuilde (industrie) grond. Daarom is in geval van een 'oppervlaktewaterlichaam' artikel 63 van het Besluit bodemkwaliteit niet van toepassing.

Daarnaast is het bij de aansluiting Vlijmen Oost van groot belang dat de zwemwaterkwaliteit van het Engelermeer niet in gevaar komt.

Overige van belang zijnde regelgeving

Naast het besluit Bodemkwaliteit, de bescherming van de Groenblauwe mantel en de Waterwet zijn ook nog van toepassing:

- De Kader Richtlijn Water (KWR) - gebaseerd op de Europese Kaderrichtlijn Water - die eisen stelt aan de chemische kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater en de ecologische kwaliteit van oppervlaktewater. De uitvoering van een plan mag de toestand van een watersysteem niet veranderen.
- De verordening Ruimte strekt tot behoud, herstel of duurzame ontwikkeling van ecologische waarden en kenmerken van Natuur Netwerk Brabant (NNB)
- De Verordening Ruimte, artikelen 18 (Behoud en herstel van watersystemen) en 13 en 14 (Regionale reservering waterberging). Het plangebied is gelegen in gebieden met de typering 'Regionale waterberging' en 'Reservering waterberging';
de overige van belang zijnde regels, opgenomen in de Verordening Ruimte/Omgevingsverordening Brabant (o.m. moet een toelichting worden gegeven over de te treffen voorzieningen, gericht op het ongedaan maken, beperken of compenseren van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk op de groenblauwe mantel;
- de Wet bodembescherming (art 13);
- de Wet natuurbescherming. Binnen de kaders van de Wet natuurbescherming is de zorgplichtbepaling (artikel 1.11) van toepassing. Deze zorgplicht houdt o.a. in dat als een activiteit wordt ondernomen waarvan kan worden vermoed dat deze nadelig kan zijn voor de natuurwaarden van het gebied, deze activiteit niet plaats mag vinden. Ook moeten alle maatregelen worden genomen om nadelige gevolgen te voorkomen of te beperken;
- Het Waterbeheerplan 2016-2021 van het waterschap. Inspanningen moeten gericht zijn op o.m. schoon water en een ecologisch goed functionerend watersysteem;
- De Watertoets, conform de Handreiking Watertoetsproces (na invoering van de nieuwe Omgevingswet: 'Weging van waterbelang'), met als doel het voorkomen van negatieve effecten op het watersysteem.
- naast fysieke aantasting schrijft de Verordening Ruimte voor, dat ook naar externe werking moet worden gekeken. In artikel 5.1 lid 6 is ten aanzien van

‘een plan dat is gelegen buiten het NNN en dat leidt tot een aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het NNN’, opgenomen dat de negatieve effecten waar mogelijk moeten worden beperkt en overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

Dringend beroep.

- 1. Wij vragen de gemeente Heusden en de provincie Noord Brabant dringend om vervuilde grond met klasse ‘industrie’ niet te gebruiken in de infrastructuur in het kwetsbare en beschermde GOL-gebied.**
- 2. Wij vragen de gemeente Heusden en de provincie Noord Brabant om eraan mee te werken dat de Spoordijk in de Baardwijkse Overlaat niet wordt afgegraven, zodat het geschetste ‘vuile-grond-probleem’ aanzienlijk minder groot is, terwijl de kosten voor GOL hierdoor aanzienlijk dalen.**

Met vriendelijke groet,

Ed van Uijen (‘Van Gol naar Beter’)

Anton van Tuijl, Gerard van Esch (Federatie Behoudt de Langstraatspoorbruggen)

Fons van Dijk, Harry Nijenstein (Natuur- en Milieuvereniging Heusden)

Job van Dooren, Cor Gunnink (Behoud Buurtschap de Melie / Het Vlijmens Lint)